YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)
17 päivänä kesäkuuta 1998 *

Asiassa C-214/97,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellisen yksikön virkamies Francisco de Sousa Fialho, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

kantajana,

vastaan

Portugalin tasavalta, asiamiehinään ulkoasiainministeriön Euroopan yhteisöihin liittyvistä asioista vastaavan osaston oikeudellisen yksikön päällikkö Luís Fernandes ja kansallisen vesilaitoksen oikeudellisen osaston johtaja João Lopes Fernandes, prosessiosoite Luxemburgissa Portugalin suurlähetystö, 33 allée Scheffer,

vastaajana,

jossa kantaja vaatii yhteisöjen tuomioistuinta pääasiallisesti toteamaan, että Portugalin tasavalta ei ole noudattanut EY:n perustamissopimuksen 189 artiklan kolmannen kohdan ja jäsenvaltioissa juomaveden valmistamiseen tarkoitetun pintaveden laatuvaatimuksista 16 päivänä kesäkuuta 1975 annetun direktiivin 75/440/ETY (EYVL L 194, s. 26) mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole laatinut pintavesien parantamiseksi järjestelmällistä toimintasuunnitelmaa, johon sisältyy aikataulu, eikä toissijaisesti ilmoittanut näistä toimenpiteistä viipymättä komissiolle,

* Oikeudenkäyntikieli: portugali.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja H. Ragnemalm sekä tuomarit G. F. Mancini, J. L. Murray, G. Hirsch ja K. M. Ioannou (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon esittelevän tuomarin kertomuksen,

kuultuaan julkisasiamiehen 10.3.1998 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio on nostanut EY:n perustamissopimuksen 169 artiklan nojalla kanteen, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 4.6.1997, ja jossa yhteisöjen tuomioistuinta vaaditaan pääasiallisesti toteamaan, että Portugalin tasavalta ei ole noudattanut EY:n perustamissopimuksen 189 artiklan kolmannen kohdan ja jäsenvaltioissa juomaveden valmistamiseen tarkoitetun pintaveden laatuvaatimuksista 16 päivänä kesäkuuta 1975 annetun neuvoston direktiivin 75/440/ETY (EYVL L 194, s. 26) mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole laatinut pintavesien parantamiseksi järjestelmällistä toimintasuunnitelmaa, johon sisältyy aikataulu, eikä toissijaisesti ilmoittanut näistä toimenpiteistä viipymättä komissiolle.

2 Direktiivin 75/440/ETY 1 artiklan mukaan direktiivi koskee laatuvaatimuksia, jotka juomaveden valmistamiseen käytetyn tai tarkoitetun makean pintaveden on täytettävä asianmukaisen käsittelyn jälkeen.

3 Direktiivin 75/440/ETY 4 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

"2. — — jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet ympäristön jatkuvan parantumisen varmistamiseksi. Tätä varten niiden on laadittava järjestelmällinen toimintasuunnitelma, johon sisältyy aikataulu pintavesien — — parantamiseksi. Tältä osin on kansallisilla ohjelmilla seuraavien 10 vuoden kuluessa saavutettava huomattavia parannuksia.

— —

Komissio tutkii perusteellisesti ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetut suunnitelmat ja aikataulut sekä tekee tarvittaessa aiheelliset ehdotukset neuvostolle."

4 Direktiivin 75/440/ETY 10 artiklassa säädetään, että jäsenvaltioiden on saatettava direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan kahden vuoden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja että niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

5 Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan Euroopan yhteisöihin liittymisehdoista ja perustamissopimusten mukautuksista tehdyn asiakirjan (EYVL 1985, L 302, s. 23) 395 artiklan ja tämän asiakirjan liitteen XXXVI nojalla direktiiviä 75/440/ETY sovelletaan Portugalissa 1.1.1989 alkaen.

6 Komissio kehotti Portugalin hallitusta 12.8.1991 päivätyllä kirjeellään ilmoittamaan sille direktiivin 75/440/ETY 4 artiklan 2 kohdassa säädetyn järjestelmällisen toimintasuunnitelman.

7 Koska komissio ei saanut vastausta tähän, se muistutti Portugalin hallitusta 12.8.1991 päivätystä kirjeestään 13.11.1992 päivätyllä kirjeellä ja 22.1.1993 päivätyllä teleksillä.

8 Portugalin hallitus lähetti 19.5.1993 päivätyllä kirjeellä komissiolle luettelon, jotka otsikkona oli "saastumisen vähentämistä koskevat ohjelmat".

9 Koska komissio katsoi, että tämä asiakirja ei täyttänyt direktiivin 75/440/ETY 4 artiklan 2 kohdassa suunnitelmalle asetettuja edellytyksiä, se aloitti perustamissopimuksen 169 artiklan mukaisen jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan menettelyn lähettämällä Portugalin tasavallalle 13.1.1994 virallisen huomautuksen.

10 Saatuaan ainoastaan 10.6.1994 päivätyn kirjeen, jolla Portugalin viranomaiset ilmoittivat direktiivin 75/440/ETY täytäntöönpanemiseksi valmisteilla olevista toimenpiteistä ja pyysivät ylimääräistä määräaikaa tälle, komissio lähetti 10.7.1995

Portugalin tasavallalle perustellun lausunnon, jossa se kehotti tätä toteuttamaan lausunnon noudattamisen edellyttämät toimenpiteet kahden kuukauden kuluessa sen tiedoksiantamisesta.

11 Portugalin tasavalta vastasi 1.3.1996 päivätyllä kirjeellä tähän perusteltuun lausuntoon lähettämällä komissiolle asiakirjan, jonka otsikkona oli "järjestelmällinen toimintasuunnitelma", joka sisälsi toimintasuunnitelman ja pintavesien parantamista koskevia sopimusohjelmia.

12 Tutkittuaan tämän asiakirjan ja siihen liitetyt sopimusohjelmat komissio nosti nyt käsiteltävänä olevan kanteen.

13 Komissio väittää, että Portugalin viranomaisten sille 1.3.1996 lähettämä asiakirja ei otsikostaan huolimatta ole direktiivin 75/440/ETY 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu järjestelmällinen toimintasuunnitelma, koska siihen ei sisälly aikataulua pintavesien parantamiseksi eikä siinä aseteta asianmukaisia puitteita veden ja ympäristön laadun huomattavaksi parantamiseksi koko Portugalissa. Komission mukaan kyseessä on ainoastaan vesilaitoksen vesistöjen tutkimusresursseista vastaavan osaston kertomus, jossa kuvaillaan joitakin hankkeita ja toimintoja, jotka ovat vain esimerkkejä kyseessä olevien pintavesien laadun parantamiseksi tehdyistä ponnisteluista.

14 Komissio toteaa, että tässä kertomuksessa luetellut vähäiset hankkeet kuuluvat kyseiseen ohjelmaan, mikä vahvistaa ainoastaan komission käsitystä siitä, että tämä

asiakirja ei itsessään ole direktiivin 75/440/ETY mukainen toimintasuunnitelma, vaan siinä ainoastaan kuvaillaan joitakin hajanaisia toimintoja, joiden täytäntöönpanemiselle ei ole vahvistettu mitään määräaikaa.

15 Komissio lisää, että kuvaillut ja toteutetut tai parhaillaan taikka tulevaisuudessa toteutettavat toiminnat koskevat ainoastaan Tagen ja Aven altaita. Lisäksi nämä asiakirjat ovat puutteellisia jopa tämän ainoan Portugalin alueen suhteen niiden liitteenä olevien sopimusohjelmien tuloksista annettujen tietojen osalta. Näin ollen ei ole vahvistettu mitään aikataulua Lissaboniin vettä johtavan Valadan vesijohtolaitoksen veden laadun osalta, eikä äärimmäisen saastuneen Ave-joen parantamistöistä. Kertomus ei myöskään sisällä siellä vuodesta 1994 lähtien toteutettujen töiden ja aloitettujen toimintojen tuloksia.

16 Komission mukaan on ilmeistä, että sille lähetyt asiakirjat eivät kata Portugalin alueella olevia kaikkia vesistöjä.

17 Portugalin tasavalta ei vastauksessaan ota konkreettisesti kantaa komission sitä vastaan esittämiin eri väitteisiin, mutta se korostaa, että Portugalin viranomaiset ovat ponnistelleet vakavasti direktiivin 75/440/ETY 4 artiklan 2 kohdan säännösten täytäntöönpanemiseksi. Se katsoo lisäksi, että komissiolle 1.3.1996 lähetetty järjestelmällinen toimintasuunnitelma täyttää merkittävällä tavalla direktiivissä 75/440/ETY säädetyt edellytykset ja että se on merkittävä askel kohti direktiivin kaikkien säännösten täytäntöönpanoa.

18 Portugalin tasavallan mukaan tämä suunnitelma on yhdessä muiden eri toimenpiteiden kanssa osa toimivaltaisten kansallisten viranomaisten tekemien aloitteiden kokonaisuutta, jotta voitaisiin määritellä järjestelmällinen toimintasuunnitelma,

johon sisältyy aikataulu pintavesien parantamiseksi, kuten direktiivin 75/440/ETY 4 artiklan 2 kohdassa säädetään. Portugalin hallitus katsoo kuitenkin, että tämän menettelyn monimutkaisuuden ja keston vuoksi työt ovat tietyssä määrin viivästyneet eikä niitä ole vielä saatettu loppuun.

19 Edellä esitetyt seikat huomioon ottaen on todettava, että Portugalin tasavallan toteuttamat toimenpiteet eivät täytä täysin direktiivissä 75/440/ETY säädettyjä kriteerejä. Näin ollen näitä toimenpiteitä ei voida pitää kyseisen direktiivin siinä säädetyssä määräajassa tapahtuvan täydellisen täytäntöönpanon varmistavina.

20 Tästä seuraa, että komission nostama kanne on perusteltu.

21 Näin ollen on todettava, että Portugalin tasavalta ei ole noudattanut direktiivin 75/440/ETY mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole laatinut järjestelmällistä toimintasuunnitelmaa, johon sisältyy aikataulu pintavesien parantamiseksi.

Oikeudenkäyntikulut

22 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Koska Portugalin tasavalta on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) Portugalin tasavalta ei ole noudattanut jäsenvaltioissa juomaveden valmistamiseen tarkoitetun pintaveden laatuvaatimuksista 16 päivänä kesäkuuta 1975 annetun neuvoston direktiivin 75/440/ETY mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole laatinut pintavesien parantamiseksi järjestelmällistä toimintasuunnitelmaa, johon sisältyy aikataulu.

2) Portugalin tasavalta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Ragnemalm Mancini Murray

Hirsch Ioannou

Julistettiin Luxemburgissa 17 päivänä kesäkuuta 1998.

R. Grass H. Ragnemalm

kirjaaja kuudennen jaoston puheenjohtaja